

Ett fiktivt exempel att använda som diskussionsunderlag

Prototyp: PuL-bedömning av lärplattor i skolan

Detta dokument är ett fiktivt exempel och prototyp på hur en genomförd PuL¹-bedömning av en lärplatta med tillhörande molntjänst i en skola skulle kunna formuleras. Vid varje avsnitt finns en kommentarsruta där avsnittet beskrivs och bedömningen förklaras. Använd gärna den bifogade tomma mallen för att fylla i de förutsättningar och bedömningar som gäller för just er verksamhet. Kommuner som har egna modeller för PuL-bedömning och för risk- och sårbarhetsanalys kan givetvis använda dem. En PuL-bedömning görs här specifikt, eftersom det inte är helt enkelt när det gäller molntjänster. Utöver den, ska en informationssäkerhetsklassning och risk- och sårbarhetsanalys göras där delvis samma information dokumenteras. Även här har SKL tagit fram en mall och ett fiktivt exempel.

I exemplet följer vi företrädare för Skolnämnden i Mittköping och en grupp tjänstemän som genom en workshop besvarar och dokumenterar sin bedömning av frågorna i dokumentet. Deltagare är verksamhetsansvariga chefer för respektive skolområde, grundskola, gymnasiet, vuxenutbildning, osv., it-samordnaren inom skolförvaltningen, kommunjuristen som även är personuppgiftsombud och kommunens it-chef. När det är dags för riskanalysen tar man hjälp av kommunens beredskapssamordnare som är van vid riskanalyser.

Bakgrundsinformation och mer vägledning finns i det stöd SKL har tagit fram när det gäller användningen av molntjänster och hantering av lärplattor i skolan².

Viktigt! Materialet är en prototyp för kommuner och huvudmän att prova i arbetet med att göra sin egen juridiska bedömning och informationssäkerhetsklassning. SKL har valt att publicera en prototyp som revideras och kompletteras dels när direktiv gällande kommande Dataskyddsförordning tydliggörs och dels baserat på synpunkter från er som använder materialet och tar därför gärna emot förslag på förändringar och förbättringar.

---

¹ Personuppgiftslagen (SFS 1998:204), PuL. Personuppgiftslagen kommer i maj 2018 att ersättas av Dataskyddsförordningen, <http://eur-lex.europa.eu/legal content/SV/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2016:119:FULL&from=SV>

² <https://skl.se/skolakulturfratid/skolaforskola/digitaliseringskola/molntjanster.96.html>

1. Beskrivning av användningen

I detta inledande avsnitt görs en kortfattad sammanfattning av personuppgiftsbehandlingen. Om det behövs för att förklara samband mellan it-tjänster och integrationer kan man komplettera med skisser och mer detaljerade beskrivningar.

Skolledningen i Mittköping har redan nu valt att avgränsa den typ av information som ska hanteras i lärplattan med tillhörande konto och molntjänst. I molntjänsten kommer användarens eget material sparas, men när det gäller det vardagliga arbetet med kommunikation, samarbete, dela material, lämna in uppgifter osv. används Mittköpings andra it-tjänster. Inga känsliga personuppgifter kommer att hanteras, de dokumenteras i skolans interna verksamhetssystem där det finns bättre möjligheter att skydda informationen med it-säkerhetsåtgärder. Det här har man kommit fram till bl.a. genom arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

Skolnämnden har beslutat om instruktioner till samtliga användare så att alla vet vilka avgränsningar som gäller, vilka it-tjänster som används till vad. Att förankra och sprida dessa instruktioner är en mycket viktig del i arbetet.

Skolnämnden i Mittköpings kommun kommer att använda lärplattorna SmartPads från leverantören Lime med tillhörande användar-id, Lime-ID som bland annat ger tillgång till molntjänsten iLime där användaren själv kan lagra information. Skolans verksamhet innefattar förskola, grundskola, gymnasium, vuxenutbildning och särskola.

Elever, personal och övriga anställda under skolnämnden, kommer att få tillgång ett iLime-ID, kopplat till iLime, för lagring och redigering av dokument, bilder, film, och annat arbetsmaterial. Tjänsten används vare sig för det pedagogiska vardagliga arbetet med inlämningar, bedömning och uppföljning eller för elevadministration, registrering av betyg, utvecklingsplaner, omdömen eller liknande. iLime är en personlig lagringsyta för användaren.

Hantering av lärplattor och Lime-ID sker via Mittköpings MDM-lösning (Mobile Device Management), och appar distribueras via en VPP-lösning (Volume Purchase Program) för att säkerställa att rätt användare har tillgång till rätt appar. När en användare slutar raderas kontot, lärplattan installeras om och kan delas ut till en ny användare.

Lärplattan och iLime används primärt i syfte för att arbeta med olika pedagogiska appar, för att producera arbeten av olika slag och för att få tillgång till Mittköpings övriga it-tjänster t.ex. molntjänsten MIH för samarbete och kommunikation, inlämning, formativ bedömning osv.

För pedagogisk planering kopplad till läroplaner, samt utvecklingsplaner och stödinsatser används it-tjänsten PLANERA AB. Som elevdataregister och skoladministration används ADMIN AB, där information som t.ex. skol- och klassplaceringar, studieeval, betyg hanteras. I dessa tjänster sker mer av det arbete som är kopplat till myndighetsutövningen och som har större krav på såväl säkerhet som bevaring.

Eftersom lärplattan är vägen in till några av Mittköpings it-tjänster är de försedda med en tvingande låskod och rutiner finns för hur lärplattan ska spärras om den blir stulen. Funktionen "hitta min lärplatta" är inte centralt påkopplad, då den bedöms vara integritetskänslig.

2. Behandling av personuppgifter

I detta avsnitt görs bedömningen av om Limes behandling av personuppgifter kommer att klara kraven i PuL. Det finns ett antal bedömningssteg i PuL som följs i kapitlet. På www.datainspektionen.se finns informationsmaterial och stöd för olika delar av bedömningen, särskilt på temasideorna om skolor: <http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/skolor/>.

2.1 Ändamål med behandlingen

Personuppgifterna kommer endast att behandlas för följande ändamål:

Lärplattan är ett arbetsverktyg som har till syfte att tillgängliggöra omvärldsinformation och pedagogiskt material via t.ex. olika appar. Lärplattan är ingången till Mittköpings it-tjänster för kommunikation och samarbete. Det är också ett verktyg för att producera material i form av film, bild, text. Material som kan lagras på lärplattan, i iLime, av användaren själv, men för att dela materialet används Mittköpings andra it-tjänster.

Personuppgifter behandlas för att skapa ett användarkonto, ett Lime-ID, som kopplas till lärplattan. Hanteringen av konton administreras via Mittköpings MDM-tjänst och själva Lime-ID:et är avidentifierat.

Limes och andra leverantörers appar som används som en del av Mittköpings digitala verktyg är anvisade av skolan och hanteras via en VPP-tjänst. Andra leverantörers appar, som inte är anvisade och kvalitetskontrollerade av Mittköping, har inte tillgång till de strukturerade personuppgifter som Lime hanterar.

Vid all behandling av personuppgifter ska det enligt 9 § PuL finnas ett tydligt definierat ändamål som ska följa med genom hela behandlingsprocessen och styra hur informationen, personuppgifterna får och kan behandlas. När externa leverantörer av it-tjänster anlitas för att genomföra någon del av behandlingen ska ändamålet vara styrande även för dem på så sätt att de inte får tillföra några egna ändamål eller förändra dessa. Personuppgifterna får bara behandlas för de på förhand beslutade ändamålen och endast den personuppgiftsansvarige får besluta om ändring av dessa. Externa parter som behandlar personuppgifter på uppdrag, som t.ex. molntjänstleverantörer, kallas personuppgiftsbiträden, se mer nedan.

När personuppgifter ska behandlas är det ofta viktigt att informera de registrerade personerna, för skolans del även vårdnadshavarna. För att kunna informera på ett bra sätt måste ändamålet vara tydligt definierat.

Här har skolledningen i Mittköping valt en övergripande ändamålsformulering, utan att skriva någon fördjupad beskrivning. Mer information om behandlingen lämnas under följande punkter.

2.2 Typ av uppgifter

Endast personuppgifter om användaridentitet såsom elevers och medarbetares namn, klass, skola och liknande kommer att behandlas i samband med att konto skapas. Strukturerad dokumentation

om eleverna, fördjupad information om elevers prestationer och lärares omdömen kommer inte att lagras i iLime. Inga känsliga personuppgifter kommer att behandlas. Detta säkerställs genom instruktioner och utbildning av användarna.

Man skiljer mellan okänsliga och känsliga personuppgifter. Läs mer om vad som räknas som känsliga personuppgifter i Vägledningen om Molntjänster i skolan³ samt på Datainspektionens webb⁴.

Eftersom Mittköping har andra verksamhetssystem för såväl pedagogiskt vardagligt arbete som elevadministration och myndighetsutövande, ska iLime inte användas som lagringsyta för skolarbete. Integritetskänsliga uppgifter får inte lagras där. Riktlinjer och tydlighet i vad som får lagras är viktigt eftersom kontot är privat, inte personligt och kommunen/skolan har ansvaret. Lärplattan är också vägen in till några av verksamhetssystemen där behandling av personuppgifter sker.

2.3 Tillåten behandling

Personuppgifter behandlas av skolverksamheten för fullgörande av sina arbetsuppgifter, bland annat för genomförande av pedagogiskt arbete. Innehållet är av okänslig karaktär. Information om personer med skyddad identitet lämnas inte över till Lime.

Enligt 10 § punkten d PuL, får detta ske utan individens eller vårdnadshavares samtycke.

Här görs bedömningen av om den planerade behandlingen av personuppgifter är tillåten enligt någon av punkterna i grundbestämmelsen 10 § PuL.

Om man även har behov av att behandla uppgifter som enligt 13 § räknas som känsliga måste man gå vidare och se om det är tillåtet för något av de ändamål som finns i 15-19 §§ PuL. Vägledning finns även i DIs information riktade till skolor, se referens ovan.

2.4 Information till registrerade

Information om den planerade behandlingen ska lämnas till de registrerade medarbetarna och eleverna. Tydlig information kommer att finnas på intranät och webbplats och informationen kommer att förmedlas till varje elev och dess vårdnadshavare. Medarbetare kommer också få information via e-post.

Enligt 23 och 25 §§ PuL måste den personuppgiftsansvarige själv se till att alla registrerade personer får information om hur personuppgifterna kommer att behandlas. För elever som går i grundskolan ska även vårdnadshavare informeras. Glöm inte att även informera medarbetare.

³ <http://skl.se/skolakulturfridid/skolaforskola/digitaliseringskola/molntjanster.96.html>

⁴ <http://www.datainspektionen.se/fragor-och-svar/personuppgiftslagen/vad-menas-med-kansliga-personuppgifter/>

2.5 Personuppgiftsbiträde

Vid användning av iLime kommer leverantören Lime att fungera som personuppgiftsbiträde åt Skolnämnden. Mellan parterna kommer ett personuppgiftsbiträdesavtal att upprättas, som en del av standardavtalet för tjänsten. I avtalet Lime erbjuder saknas separat personuppgiftsbiträdesavtal, men eftersom personuppgifterna som hanteras inte är känsliga, delvis är avidentifierade och inte kan härledas till person, görs bedömningen att de skrivelser som finns i avtalet räcker. Genom avtalet kommer Lime att ges mandat att anlita underleverantörer för att genomföra personuppgiftsbehandlingen.

Den som på uppdrag behandlar personuppgifter för en personuppgiftsansvarigs (Skolnämnden) räkning kallas i PuL för personuppgiftsbiträde. Det måste enligt 30 § PuL finnas ett särskilt avtal som reglerar hur personuppgifterna får användas.

När standardavtal används kan man ofta inte skriva ett eget separat biträdesavtal utan man måste gå igenom standardavtalet och säkerställa att de villkor som är nödvändiga finns med. Läs mer om vad som måste ingå i vägledningen.

2.6 Överföra personuppgifter till tredje land

Limes molntjänst innebär att man använder sig av samarbetspartners i USA och lagring av personuppgifter kommer att ske där. Det tillägg som tidigare fanns att teckna, det s.k. Safe Harbor-avtalet, ogiltigförklarades av EU-domstolen den 6 oktober 2015. Nu finns istället ett nytt avtal: Privacy Shield.

I avtalen som tecknas med Lime för användandet av molntjänsten, finns utöver Privacy Shield, specifika klausuler anpassade för EU:s Dataskyddsdirektiv, s.k. Model Contract Clauses. Dessa klausuler är inte anpassade för kommande Dataskyddsförordning⁵ utan är tvärtom beslutade med stöd av befintligt direktiv. Dock kommer de fortsätta gälla till dess att kommissionen säger något annat, trots att direktivet upphör.

Alla länder inom EU har lagstiftning som motsvarar PuL och som ger de registrerade ett likvärdigt skydd. Personuppgifter får därför behandlas inom EU och EES-området på nästan samma villkor som inom Sveriges gränser. Om personuppgifterna ska överföras utanför detta område kan det variera vilken lagstiftning som finns till skydd för enskildas personliga integritet.

För att t.ex. molntjänstleverantörer ska garantera att samma skydd kan ges som om uppgifterna behandlades internt av kommunen, tecknas särskilda avtal. Tidigare fanns möjlighet att teckna ett s.k. Safe Harbor-avtal, men då detta ogiltigförklarades i en dom den 6 oktober 2016, har ett nytt avtal tagits fram: Privacy Shield.

---

⁵ Mer om kommande Dataskyddsförordning finns på <https://skl.se/naringslivarbetedigitalisering/digitalisering/juridikochdataskydd/dataskyddsförordningen.9215.html>

3. Avtalsvillkor för tjänsten

Efter att man i kapitel 2 har gjort en genomgång av att den planerade personuppgiftsbehandlingen är tillåten är det dags att titta på avtalsvillkoren för den tjänst man har tänkt använda. För vår tjänst iLime gäller standardavtal som är lika för alla kunder och som leverantören Lime inte vill ändra på för enbart Skolnämnden i Mittköping.

Standardavtalet är dock nyligen omgjort för att vara mer anpassat efter svenska lagar. Men skolledningen behöver gå igenom villkoren och göra en bedömning av om de här villkoren kommer att stämma överens med den hantering som nämnden planerar och med de krav som finns i PuL.-Skolnämnden använder DI:s checklista i "Molntjänster och personuppgiftslagen", för att kontrollera att alla delar finns med.

3.1 Standardavtal

Vid användande av Limes tjänster finns följande avtal:

- Huvudavtal
- Bilaga gällande hantering av Lime-ID och hur information används
- Bilaga med standardkontraktsklausuler gällande överföring av data

Ta hjälp av leverantören för att vara säker på att rätt avtalsbilagor kommer med. Det ska finnas ett huvudavtal för tjänsten som beskriver övergripande vilken leverans man får.

Dessutom ska det finnas ett personuppgiftsbiträdesavtal som är obligatoriskt. Detta är styrande och innehållet får inte ändras ensidigt av leverantören. Ofta finns avtalet med som en bilaga, men de kan också ingå i huvudavtalet. Om PuL-biträdesavtalet inte är heltäckande, kan en anledning vara att leverantören inte anser sig behandla personuppgifter. För att kunna godkänna ett sådant avtal krävs tydliga riktlinjer för användning av tjänsten och kontinuerlig uppföljning att riktlinjerna följs.

Det brukar också finnas ett ytterligare avtal som gör att leverantören får rätt att behandla personuppgifterna även utanför EU/EES-området, t.ex. i USA. Det som tidigare kallades ett "Safe Harbor-avtal" och som nu ersatts av Privacy Shield. Man kan även använda sig av särskilda Standardkontraktsklausuler som är framtagna inom EU. Läs mer om olika delar av avtal i vägledningen.

OBS! Hänvisningar till olika delar och paragrafer i avtalen för Lime är fiktiva exempel som finns med för att visa hur man bör dokumentera i sin egen bedömning.

3.2 Några viktiga punkter

Skolnämnden kan konstatera att punkterna som nämns nedan (dock inte uttömmande) uppfylls genom avtalet:

- Leverantören kommer att tillämpa svensk lagstiftning när det gäller personuppgiftsbehandlingen (se paragraf 3.11 i huvudavtalet)
- Leverantören har en ISO-certifiering gällande informationssäkerhet (ISO27001/2) och kommer att vidta lämpliga säkerhetsåtgärder enligt 31 § PuL (se beskrivning i avsnitt 5 i

huvudavtalet) samt en ISO-certifiering gällande dokumenterat kvalitetsledningssystem som bl.a. säkerställer kundnytta och kundorientering och hantering av risker (ISO9001).

- Lime kommer att bistå med information och utredningsunderlag vid utredning av om någon kan ha haft obehörig åtkomst till personuppgifterna (se paragraf 6.2 i huvudavtalet).
- Personuppgifter kommer att överföras till USA och det blir tillåtet genom att Lime är anslutna till Privacy Shield och har specifika klausuler anpassade för EU:s Dataskyddsdirektiv (se standardkontraktsklausulerna).

Dessutom ska de områden som beskrivs i avsnitten 3.3-3.5 nedan uppfyllas genom avtalet.

3.3 Ändamål med behandlingen

Varken leverantören eller de underleverantörer som anlitas får behandla personuppgifterna för några andra ändamål än vad som krävs för att leverera Lime-tjänsten eller vad som beskrivs av Skolnämnden. Detta säkerställs genom avsnitt 2 i standardkontraktsklausulerna.

Det här en extra viktig punkt och här måste Skolnämnden aktivt kontrollera att Lime verkligen inte kommer att behandla personuppgifterna för några ändamål som behövs för deras egen verksamhet eller lämna uppgifterna vidare till affärspartners osv.

Skrivelser gällande de här punkterna kan finnas på olika ställen i avtalen, t.ex. i standardkontraktsklausulerna, i huvudavtal eller i separat bilaga.

3.4 Underleverantörer och kontroll

Personuppgiftsbiträdet kommer att anlita underleverantörer. Av dessa kommer några underleverantörer att ta del av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige kan vid varje givet tillfälle underrätta sig om vilka underleverantörer som för tillfället deltar i behandlingen av personuppgifterna genom att begära att Lime skickar en aktuell lista.

Även detta är en viktig punkt där skolledningen aktivt måste se till att den här rutinen kommer att fungera.

För att inte glömma bort detta ger Mittköping skolförvaltningens IT-samordnare i uppdrag att varje kvartal begära in vilka underleverantörer som anlitas och att bevara dessa rapporter.

3.5 Uppsägning av tjänsten

Vid en uppsägning av tjänsten kommer eventuellt data och metadata behöva flyttas till annan it-tjänst för att viktig information ska kunna bevaras.

Personuppgifter eller annan information kommer inte att finnas kvar hos Lime eller dess underleverantörer, utan radering av uppgifter kommer att genomföras i enlighet med beskrivningen i huvudavtalet.

För den här punkten kan det vara viktigt att skolledningen gör en bredare bedömning och funderar över hur man kan vilja bevara eller radera information över en längre tidsperiod.

Mittköping gör bedömning att eftersom iLime inte ska användas mer än för personlig och tillfällig lagring och det har tydliggjorts för användarna, finns inga egentliga krav på att data ska flyttas över till en annan it-tjänst.

